

ԱՐԵՎԵԼ

Օ Ր Ա Պ Ի Ր

ԲԱՂԱԳԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

4. ՊՈԼԻՍ, 23 ՅՈՒՆԻՍ, 1889

ԲԱՂԱԳԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿ Ի ՓԱՐՏԻՉ

ԿԱՆԱԾՆԱԿ ԶԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

Կանաչի իրաւանց պաշտպան Հա-
մաճորդը իր քրոջը հետ նախա-
գահեց Տիֆլիսի Գլխավոր Ռուսաց, որ
Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Այս նստին մէջ Համաճորդը ի
պատմական ճիշդին անդամը և ան-
գամահիբը համապատասխան նախա-
գահեց Տիֆլիսի Գլխավոր Ռուսաց, որ
Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Այս նստին մէջ Համաճորդը ի
պատմական ճիշդին անդամը և ան-
գամահիբը համապատասխան նախա-
գահեց Տիֆլիսի Գլխավոր Ռուսաց, որ
Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Այս նստին մէջ Համաճորդը ի
պատմական ճիշդին անդամը և ան-
գամահիբը համապատասխան նախա-
գահեց Տիֆլիսի Գլխավոր Ռուսաց, որ
Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Այս նստին մէջ Համաճորդը ի
պատմական ճիշդին անդամը և ան-
գամահիբը համապատասխան նախա-
գահեց Տիֆլիսի Գլխավոր Ռուսաց, որ
Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Այս նստին մէջ Համաճորդը ի
պատմական ճիշդին անդամը և ան-
գամահիբը համապատասխան նախա-
գահեց Տիֆլիսի Գլխավոր Ռուսաց, որ
Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Տիֆլիսի Ռուսաց Գլխավոր Ռուսաց
մէջ Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Տիֆլիսի Ռուսաց Գլխավոր Ռուսաց
մէջ Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Տիֆլիսի Ռուսաց Գլխավոր Ռուսաց
մէջ Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Տիֆլիսի Ռուսաց Գլխավոր Ռուսաց
մէջ Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Տիֆլիսի Ռուսաց Գլխավոր Ռուսաց
մէջ Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

Տիֆլիսի Ռուսաց Գլխավոր Ռուսաց
մէջ Տարուին գործերն ի քրմաներէն
թարգմանած է:

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ
ՀԱՄԱՊԱՐԿՈՂՈՂՆ

պատմության. դադարէ մը յետոյ՝ Պ. Տը-
կան խօսքը կը խնդրէ անձնական յայտա-
բարութիւն մը ընելու համար. Առեւտրի
ուշադրութիւնը հարկերով յիշեալ թը-
անշարի փոփոխութեան վրայ, կ'ըսէ թէ
այդ փոփոխութիւնը իւր գրասենեկին մէջ
եղած չէ, և թէ այդ մասին բնաւ տեղե-
ութիւն չունիք առաջին, ապա և կը
մերթէ անէն պատմականաւորութիւն Պա-
րոնայը Քիւրքոս և Տը. Միցիլի կը յայտարար-
են թէ իրենց կատարելագոյն կը հասա-
տան Պ. Տըկանի խօսքին և անհեղինակ
ապագայ են որ այդ փոփոխութիւնը առա-
ջին եղած է:

Թաւան կը կոչուի ձիւթին մէջ թէ՛ թու-
լա՛, յորմէ դատաւորը թաղապորտիւն կը
խնդրէ այդ թուանշանը փոփոխութեան
մասին, առ որ կը պատմական ձիւթին
թէ ինք եւս չգիտեր, և յոյժ զարմացած
է թէ ինչպէս եղած է այդպիսի բան մը:
Կը լսուի ապա ձիւթի Շէ՛կուտի վի-
տաբանը. կը հարցաւնէ Տը. Միցիլի Յիշ-
եալ երեքն է Յոյն Կաթիկոս Մէլքիթ եկե-
ղեցւոյ, որ ի Պոլսոյ Ժանաթէ և իր շաշ-
եցոյ եկեղեցին, կը յայտարարէ թէ կը
ճանչէ ձիւթի մասին թարգմանի, որ կը
պատկերէ Յոյն Մէլքիթ դատաւորին.
Կ'ըսէ թէ ինչպէս ճանաչեալ ձիւթին մէջ
հօրեղորորդին ի շաշ-է և ուրիշ երկու
ի Պէրսիէ, չորրորդ մ'ալ ի Պէրսիէս.
Հայր Ժոզէֆ թարգմանի անուամբ. թէ
երեք տարի յառաջ Յոյն Մէլքիթը Արքե-
պիսկոսան ի շաշ-է գրած է իրեն (վկային)
թէ ժառանգութիւն մը կայ որով մէջ բաժնի
ունեն նաեւ ձիւթին թարգմանի, և այս
ժառանգութիւնը թողած է այս վերջին
մէջ հօրեղորորդին, որ մեծած է որ այդ
միջոցին, թէ հարցաւնէ թէ ձիւթին
որ ստորագրելով յանձնած է իրեն ընկա-
լաւորք մը, որ խրատ է վկայ ինչեւ Արքե-
պիսկոսան, որպէս զի սա նա կարենայ
յանձնել զրաւը, զոր ձիւթին վերջին
տապած է ժառանգութեան մը միջոցաւ. թէ
ինք թաղապորտ է ձիւթին ժառանգին
ամէն ինչ մանրամասնութիւն, և մինչեւ
իսկ ընկերացած է իւր ներկայութեան
նամակն զոր չէ կրնար գտնել, կը յայտ
թէ՛ մինչեւ իսկ ձիւթին դիտողութեան
բաժնէ և Արքեպիսկոսան այս միջանո-
ւորեան մասին, ըսելով թէ ինչ իրա-
ւունք ունի բաժնեկի ժառանգութիւնը
առանց կանխաւ իրեն իմաց տալու. կը
յիշէ որ ձիւթին իր տաժն տակաւորելով
կայ ձիւթին թարգմանի ստորագրած
է կըսած է:

Պ. Քիւրքոս և կը հարցաւնէ վկայ, որ
կը պատմական թէ վերջին ձիւթին իրեն
եկած է այս դատին վկայքը տեսնուած
է: առաջարկած է որ չըլլայ թէ իւր յիշ-
եալ ժառանգութեան մասին վկայութիւն
տալ, և ոչ իսկ ըսէ թէ այդ հանգու-
եալն (որով ժառանգութեան բաժնիքը իրեն
իմացուած էր շաշ-էի Արքեպիսկոսանի
միջոցաւ) հօրեղորորդին մ'էր թէ՛ ժողով-
րորդին մը: Իւր վկայութիւնը սա երեք
հօրեղորորդին մ'էր. իրաւունք է մինչեւ
իսկ իրեն տալ 500 օսմ. ոսկոյ մուրհակ
ընել, եթէ իւր այս առաջարկութիւնը
ընդունին. Այդ մուրհակը՝ զոր ձիւթին
գրած է իւր իսկ ձեռքը, կը գտնուի այժմ
Տը. Միցիլի թով (յիշեալ մուրհակը կը
յանձնուի Առեւտրի և կը կարգադրուի):

Պ. Տըկանի հարցմանը պատասխանելով
մինչեւ վկային կ'ըսէ թէ այս առաջարկու-
թիւնն ու մուրհակը յանձնուին այս շաշ-
էի երկու ձիւթին օրն տեղի ունեցած որ.
Թէ ինք ճանչցած էր ձիւթին մէջ հօրեղ-
որորդին թղթակցութեան միջոցաւ, և ժա-
ռանգութեան մը առթիւ, և թէ այդ հօ-
րեղորորդին իւր նամակին մէջ ծանուցե-
լու իրեն իր բոլոր ժառանգորդաց ան-
ունեան: Յետոյ յիշեալ ժառանգորդը լսե-
լով որ ձիւթին թարգմանի անունը է (տա-
րածայութիւն մը), գործեր իրեն գրա-
ւել նորա գրեց, և իմաց տալ իրեն՝ որպէս
զի կարենան պահանջել զայն իւր իրենց
ժառանգութիւնը. իւր նամակագիրը էր
ձիւթին կը երեք հօրեղորորդին Պէրսիէ
եւ շաշ-էի. կ'ըսէ թէ այդ նամակին
իւր թովն են, և կը յանձնէ Առեւտրի,
որ թողարկուի կուտայ զայն: Չգիտեր
այդ ժառանգութեան զանախութիւնը,
բայց կը յիշէ թէ ձիւթին թա՛մանը իր 78
ոսկի օսմանուն, կ'ըսէ թէ իւր Քիւրքոս
Մեծ փողոցն էր, երբ դատարանը, որ
հոն խառնուի մը մէջ նստած էր, զինքը
տեսած և պատմած էր դատին ընթացքը
յարեւել. Այսօր դատարանին մէջ թա-
ռանգութեան մը խօսքը եղաւ. այդ բանը
միջոցաւ դու կրնայ իրենց ըսած ինչիւ
հիշեալ ըսել թէ ժառանգութեան մը ըս-
տացած են, բայց պէտք չէ որ ըսել թէ
հօրեղորորդին մ'էր այն, թէ չէ մօրեղ-
որորդին մ'էր. Իւր պատմականին վրայ թէ՛
չի կրնար այս ձեւով պատմականել. Գտնի
որ կը յիշէ թէ հօրեղորորդին մ'էր նա, ձի-
ւթին ըսել է. Երեք համար ինչ կայ,
բայտ մը կ'արտասանեն և կ'ստանան հինգ
հարկեր ոսկի, զոր կը խառնուած այժմ ինչ
եղաւ, յետոյ բան մ'ալ կ'աւելցնեն և որ-
պէս զի պատմելով ինչու, ա՛յժմ այժմ իսկ կը
գրեմ մուրհակը և զայս ըսելով կը գրէ
մուրհակը և կը յանձնէ իրեն ըսելով թէ
ուրիշ առթիւ կրկին անգամ պիտի տես-
նան. վկային կ'ըսէ թէ զայնով է յետոյ
իւր բարեկամներն միջոյ, Պ. Ալֆոնս Տի-
րօնի և պատմած է իրեն երկու ձիւթին
և առաջորդելով իւր բարեկամին միջո-
ցաւ Տը. Միցիլի գրասենեակին անոր յանձ-
նել է մուրհակը:

Կը հարցաւնուի Ժոզէֆ Մէլքիթ անուն
անձ մը, 52 տարեկան որքէ Չէլիքի, որ
դատար Ապտիւլ Մէլքիթ և քայր Ալթին
Երուսթի Ապտիւլ Մէլքիթ, վաճառեալ ի
Գաւիթէ, կ'ըսէ թէ իւր արդիւն կանգը
անցուցած է ի Պարտաւոր. որ Ալթին Երու-
սթի բոլոր ժառանգորդները կը ճանա-
չէ, որք են երեք քայրեր, որոց երկուք
ըստանդ ունին. թէ յաճախ խօսուցած
է իւր մօր (ժառանգորդներէն ինչ) եւ
իւր մօրեղորդին հետ ընտանեկան խնդր-
ովայ և չէ լսած երբեք որ իւր մայրը
ըսած լինի իրեն թէ Պարտաւոր մէջ կամ այ-

լուր աղագիւսն մը ունին, Անթոն Երու-
սթիէն զատ: Չէ լսած երբեք մի-
թուլած անուամբ հօրեղորորդը մը
գոյուցութիւնը իրենց գրեգորականին մէջ:

Առաջընէ Գիշորի կը կարգաւ, Առեւտրի
հրամանաւ, կատարածքին մը պարտա-
կութիւնը, և այս ընթերցման կը հետեւի
Ալթինայր թովի թովի անուն անձի մը
հարցաւնութիւնը. Սա՛ յետ երբեք
կ'ըսէ թէ՛ երեսուն և հինգ տարեկան
արեւատու վաճառական, ապրած է ի
Պարտաւոր և շատ ճանապարհորդութիւն-
ներ քառ ի Սուրիա, Բորթ-Մայիտ, յե-
գիպտոս և ի Պարտաւոր. Ալթին Երու-
սթի Ապտիւլ Մէլքիթ իւր մօր մօրեղորդին
է. կը ճանչնայ անձամբ իւր մեծ մօրեղ-
որդին Ալթին Երուսթի, որուն հետ գոր-
ծեր ունեցած է երբ Գաւիթէ գացած էր
Ապտիւլի անգամ Գաւիթէ գացած է 1876
է, միայն մէկ երկու օրուան համար, եր-
բայեւ Ալթին Երուսթի, 1879ին գտնուեց
ընելով ի պահ տուեր է Ալթին Երուսթի
մօր, որուն տունը անգղիական հիւպա-
տարանի շէնքին մէջ էր. Չը գիտեր
բնաւ որ Ալթին Երուսթի խառնուի մը
կ'ալ գրասենեակ մը ունեցած լինի. կ'ըսէ
թէ Ալթին Երուսթի ապրեալ առեւտուր
չէր ըսել յիշեալս: Իւր ապրանք մէկ
քանիք ինչեւ ինչ ինչ է թէ երկուք սոսի
և ցորենի առուտուր քառ է, բայց դա-
մասան մը միջնորդութիւն:

Մի և նոյն վկայն կը վերջացնէ իւր յայ-
տարարութիւնները, ըսելով թէ՛ այն դա-
տին առաջ բնաւ լսած չէր թէ՛ հանգու-
ցելուն ընտանեաց մէջ, միթուլած անուն
ապագային մ'ալ լինէր:

Ալթին Երուսթի կը հարցաւնուի երկու
Շէլիքի իւրանք, մին Պարտաւոր դատա-
րանին, որուն մէջ հանգուցելուն երկու
քայրերն իւր միակ ժառանգորդը ցոյց կը
տուին, և միւսն Սիւրիայի դատարա-
նին որ կը հաստատէ Ալթին Երուսթի
կտակը, վկայելով որ, բայց իմ քանի կը
սակեալ գտնուեցին, ժառանգութեան
արդողութիւնը կը վերաբերի հանգուցե-
լուն այրի կնոյ:

Թաղորդ նստին մէջ որ տեղի կ'ունե-
ցաւ երկու ձիւթին օր, առաւտուան ժամը
10 1/2, կը հարցաւնուի Շէլիքի Ժաղար,
ապագային հանգուցեալ Ալթին Երուսթի,
որոյ զարմացած և արտաքին տեսքին վրայ
կարեւոր տեղեկութիւններ կուտայ. կ'ըսէ
թէ իմաց լաւ կը ճանչնայ նաեւ դատա-
խան և իւր ընտանիքն, եւ երբեք չէ
լսած որ ապագայութեան կապ մը լինէր
առնոց եւ հանգուցելուն միջոց:

Նոյնը կը կրկնէ նաեւ իւր կարգին
ուրիշ վկայ մը Ալթին Ժաղար, հօրեղոր-
որդի Շէլիքի Ժաղարին (1):

Այս հարցաւնութեանց կը յաջորդէ
վերջին ուղեգրներն երկուց կողմանց փա-
տարանաց կողմէ՝ սա երբեք անց դատա-
ւորս, եւ վճարանութիւնը փակեալ կը
հրատարակուին:

Կը մնայ մեզ այժմ փակել այն նկա-
րագորութիւնն՝ յարգելի Պ. Չ. Ժ. Թարիկի
ամբողջական ճառին համաձայն թարգմա-
նութեան, զոր արտասանեց վերջին նը-
ստին մէջ, երեք ձիւթին ի 20 յունիս, ի
ժամ 12:

Այնք դատը միջադէպ մ'է ուրիշ դա-
տին մը զոր բացաւ էլլին Ապտիւլ Մէլքիթ
ընդգծել Շէլիքի Ժաղարին, ի մասին մա-
տաւարարութեան Ալթին Երուսթի Ապ-
տիւլ Մէլքիթի ժառանգութեան: Գտաւ
խառն արտօնութիւն տալայ. դատին մի-
ջանակ, հաստատելու համար իւր իրա-
ւունքը յիշեալ ժառանգութեան մէջ, ա-
պագայացնելով թէ ինք ապագային էր հա-
նգուցելուն: Հրամանական իրեն պա-
րտաւոր այն հարցումներն որք պիտի են-
թարկուէին երկու կողմէ դատարանը որը-
ման, ի սկզբին խնդիր ծագեցաւ. թէ Օս-
մանեան օրէնքն այս դատին մէջ իրք մը
ունենէ՞ր իւր իրողութիւնը հարկ է հաստա-
տել թէ Առեւտրի գլխաւոր գաւառին մէջ ո-
րոշած է թէ՛ այն ժառանգութեան բա-
ժանումը պիտի կատարուի համաձայն Օս-
մանեան օրինաց, Սակայն սակի բոլորովն
տարբեր խնդիր մ'է սա թէ՛ ուրիշ իրաւունք
ունի ժառանգելու. Այդ կէտն, որ իրող-
ութեան մը հաստատութեան խնդիրն է
(թեմէն ալ թէ) և ոչ թէ օրինական խն-
դիր մը (թեմէն ալ թէ) պէտք է լուծուի
ըստ Անգղիական Օրինաց, և հետեւաբար
ներկայ գաւառին մէջ պէտք է հետեւել Ա-
ռեւտրի սովորական դատարարութեան և
զանակին, ըստ իրաւագիտական առանձին
թէ՛ դատարանին օրէնքն է (կէս քիւլ) ո-
րոշելով արեւել և դատարարութեան և
զանակը. Գտաւ խառն յանձն է կ'ունուի ա-
պագայացնելու հետեւեալ երեք կէտեր:

Ա. Թէ ինք՝ Ապտիւլ Մէլքիթ գործա-
տանին կը պատկանի:

Բ. Թէ իւր հայրը միթուլած էր մի-
թուլած Ապտիւլ Մէլքիթ:

Գ. Թէ միթուլած՝ որքին էր Ապտիւլ
Մէլքիթ և եղբայր՝ Երուսթի Ապտիւլ Մէ-
լքիթ, հետեւաբար հօրեղորորդին հա-
նգուցելուն:

Դատարար ապա կ'սկսի ամբողջել այս
երեք ապացուցանելի կէտերն առանց
մասին երկուստեք յառաջ բերուած վի-
տաբանութիւն, հետեւեալ կերպով.

Դատարարը երբեք անց յայտարարու-
թիւն մը ներկայացոյց, որով որ պահան-
ջուի թէ իւր այդ յայտարարութիւնը ճշ-
մարիտ էր. Գտաւ արտօնութիւն կ'ըսէ
յիշեցնել ձեռք ինչ որ նա իւր հար-

ցաւնութեանց միջոցին խառնակեցեալ.
Ըսաւ. թէ՛ Լոյոր ընդերքութեան մէջ պա-
տոն վարած է երկար տարիներ, թէ իւր
անունը ստորագրած է միշտ ձիւթին
Թարգմանի. թէ այդ ձեւով արձանա-
գրուած էր հոն. թէ այն ժամանակն որ
իւրն այդ գործը միջնորդեց, այդպէս ար-
ձանագրուեց, առաւած էր. Գտնի գտնեց
առաւած լաւ այն անունն էր. Գտաւ
ձիւթ՝ որոյ անունը կ'ըսուած են. Գտաւ
կազմը բնաւ մեզ նաեւ թէ ինք՝ Օնիկի ա-
նուն անձի մը հետ գործ մը ունեցած է այս
հիւպատարարութեան մէջ և թէ իւր անունը
յայտնած է այդ առթիւ ու՛ր իւր ձիւթին
Թարգմանի:

Անցիկներ արդ իւր կրօնին Ըսաւ. մեզ
թէ ի սկզբան Յոյն Կաթիկոսի եկեղեցւոյ կը
պատկանէր և յետոյ եղած էր լատին կա-
թիկոսի. թէ հանգուցելուն երկու քայրերն
եւս լատին կաթիկոսի էին. ինչպէս որ նոյնը
կրկնած է նաեւ Շէլիքի առթիւ. թէ իւր
կարծեք երբ մարդ բրիտանացի է, լա-
տին է հետեւեալ. Կարծեմ միշտ էր
գործած պիտի չլինէր թէ՛ ձեռք ուշա-
խառնութիւնը հարկերով սա իրողութեան
վրայ թէ՛ գլխաւոր դատարանի մօտեւ
ընթացքին միջոցին, որ այնքան երկար
տեւեց, հանգուցելուն գործաւորներն ճանչ-
ցուած էր իւր Գաղղիական կրօնին պա-
տիւնեալ Այս այնքան ճշմարիտ է որ Առ-
եւտրի բացործ կերպով վճար է թէ ժա-
ռանգութեան բաժնուն մը պէտք է տեղի
ունենայ համաձայն օրինաց՝ որով Թար-
գման և Գաղղիական եկեղեցւոյ պատկա-
նեալ հաստարարութիւնն. Ուրիշն ապացու-
յալ է երկուց կողմանց կրօնական այդ տար-
բերութիւնը:

Պէրսիէն դատարանին դրեալ ժա-
ռանգական բաժնի մը մասին հարցումը
ուրիշեցան իրեն, որոց պատմականաց
թէ՛ 7-8 ոսկոյ գումար մ'էր, զոր իրեն
տուած էր Հաղիպի քանանայ մը ձիւթիք
անուն, և զոր առած էր առանց գիտնա-
լու թէ ուրիշ կուտար այդ ժառանգու-
թիւնը. թէ ընկալաւոր մը ստորագրած է
ձիւթին թարգմանի անունաւ. թէ այդ
բանանց զեւ ոչ է և ինչպէ՞ս Անգլի-
Ապտիւլ յոյն կաթիկոսի եկեղեցւոյ. թէ
սա բաժնէ է իրեն որ այդ ժառանգութե-
նը Պէրսիէն է, և ինչ. իսկ քանանայ մեզ
պատմեց զեւ ոչ. Ըսաւ. թէ կը ճանչնայ
ձիւթին թարգմանի, որ կը պատկանի
կաթիկոսի յոյն Մէլքիթ եկեղեցւոյ. թէ կը
ճանչնայ նորա մէկ հօրեղորորդին ի Հա-
լիպ, երկու ուրիշներ ի Պէրսիէ, և չոր-
րորդ մը ի Չիլիպիս. թէ երեք տարի
յառաջ Հաղիպի Մէլքիթ Յունաց Արքե-
պիսկոսան գրած էր իրեն՝ թէ ձիւթին
Թարգմանի կամ ժառանգական գու-
մար մը կայ նորա մէջ հօրեղորորդին,
որ մեծած էր յայնման. թէ՛ չէր կրնար
գտնել այդ նամակը զոր սակայն կարգա-
ցած էր ձիւթին իւր ստորագրելով ըն-
կալաւոր մը յանձնած էր իրեն, և փրա-
նել յետոյ տալով էր փաճառականին մը
միջոցաւ. թէ այդ միջոցին ըսած է իրեն
թէ՛ ինչ իրաւամբ Նովիկոստը ձեռնադր-
կած է բաժանման այդ ժառանգութեան
առանց իրեն կանխաւ իմաց տալու. Հուսի
ապա անկէ ձեռնարկելով վկայութիւն մը
ըսուեցաւ այս բանանցին. դատարա-
նին և իւր միջեւ տեղի ունեցած ինչ ինչ
յարարելութեանց մասին, կը յիշէ. թէ
յիշեալ ժամանակը փաճառականի մէջ
տուած իւր վկայութիւնները. դատարա-
նին կը պատմէ 500 ոսկոյ խնդիր, իւր
մանրամասն պարագայներով, երկի կողմէ
առանձին դատարարներն ձեռք մէկ ըս-
տա ինք թէ ձիւթին պէտք զկայ՝ ըս-
տարարութեան խնդրել այս մասին, և եւ
կարող էր իմաց պատմականել թէ այդ
իմ գործն չէր, այլ ձիւթինն. և եթէ
նա չէր ուզէր փառել իմ ուղղել իրողու-
թիւնը, մեզ կը մնար դատել ըստ ձեռն
առանց:

Գտնել այժմ այն ապացուցներուն՝ ո-
րով դատարանը կ'առաջարկէ ապացու-
ցանք թէ ինք կը պատկանի Ապտիւլ Մէ-
լքիթի հօրեղորորդին. Ուրիշը ձեռք առաւ
իւր ձեռնեղան վկայական, որոյ մասին
Պ. Տըկան շատ իրաւամբ ըսաւ թէ՛ ըստ
երեսուցի կատարելագոյն կանխաւ թէ՛
Գտաւ արտօնութիւն իւր այս գործը
անձը ոչ զոք խառն ուզած է. Թուա-
կան է անցեալ տարու զեւ ուրիշներին,
Հայտարարութիւն, Կերպաւ, Տը Տիւ-
նիլի կը յայտարարէ թէ՛ յիշեալ օրն եր-
կու երեսուցի վկայներ ներկայացան ինչ
իրեն և վկայած թէ՛ տղայ մը միտուած
է Սէլիք Ալթինու եկեղեցւոյ մէջ, ձիւթի
նունաւ, որ օրինաւոր գաւառին է միթ-
ուլած Ապտիւլ Մէլքիթ և Երուսթի
կազմար. Չը՛ օրինական պատկան էր չունի-
ն. և մեզ կը մնայ դատել թէ՛ պարտաւո-
րութիւնը արձան է հաստատ. Սա առթիւ
առաջին դիտելի պարագայն սա է թէ այդ
երկու վկայք չեն ներկայացուած Առեւտ-
րի (դատարար կը պատմէ այս մասին նախորդ
ներստին մէջ եղած յայտարարութիւնները,
դատարանին այցելուելով Մէլքիթ-Ալթինու
է. Սէլիք-Կարիկ եկեղեցւոյ. Հայր Տիւնի-
լի յայտարարութիւնն ևայլն, որոց մասին
րամանութիւնները վեր յիշեցնեմք). Կը
յիշէ. թէ՛ Վերապ. Հայր Տիւնիլի ըսաւ.
թէ իւր ստորագրած վկայագիրն ունանա-
նաւ չէր զըստական գործարարութեան. Պի-
տի գիտեց անշուշտ թէ այս վկայագիրը
գործ է չէ ընտանեկանի. Իրաւ է թէ
այդ գործն մէջ դատարանին հայրը մի-
թուլած Ապտիւլ Մէլքիթ կ'ըսուած է, ա-
պագայ դատարարութեան միջոցին յիշեալ
եղած ուրիշ պարագայներէ պիտի գտնեց
թէ՛ պատկան վկայագիր մը, որ չը կրնայ
միայն վկայել յայտարարութեան վրայ հի-
շեալ, բաւական զօրաւ որ ապացուց կը
նախ յիշուած ինչ մէկն էր դատարանին
ընդ՝ Մատաթ Թորան պէ՛ն վկայութեան,
որով ցոյց տուաւ մեզ իւր կատարելա-
գործութիւնը. Սա ըսաւ որ իւր անունն էր

յառաջ քան զառնանութիւնը. Գտնել Ապ-
տիւլ Մէլքիթ. իւր ամուսնին ըսաւ. Երբ
ամուսնացայ ինչո՞նք անունն էր ձիւթին
զինքը կը կոչէին Թարգմանի ըստ Ապ-
տիւլ Մէլքիթ: ինչեւ պիտի ըսու նաեւ
թէ ոչ կարողայ գիտէ ոչ գրել, և թէ
Թուականներն ժամանակ տեսնելով թիւն
չունին. Պ. Տըկան ծանոց գոյս լազա-
րեւ մեզ, Կարծեմ թէ՛ պարզ գաղափար
մ'էր որ արտասանել, երբ ըսաւ թէ՛ ի
հարկին ուրիշներ գրած և ստորագրած են
և ինք հասանա՞ծ Պիտի տեսնելով թէ՛ այս բա-
ցարարութիւնը ընդունելի է ներկայ պարա-
գային մէջ Այս վկայն ըսաւ. մեզ թէ իւր
հայրը մեծած է 1870ին մեծ հրեշտէն յե-
տոյ, թերեւս իւր երկու տարի յետոյ,
Արք Նշանակուած է վկայագրին մէջ իւր
մասնակ թուական 1870. այս թուականն
պնդան հետի չէ որ կարենանք ընդունել
թէ իւր արտասանել իսկ մեծան զայն: Չը-
տուր թէ ոչ ոք ճանաչ է իւր հայրն. և թէ
ի Չիլիպիս հօրեղորորդին մը ունի:

Թորան պէ՛ն կ'ըսէ թէ՛ դատարանը
կը ճանչնայ երեսուն տարին ի վեր իւր
Ապտիւլ Մէլքիթ մը և հայրն եւս՝ Ապտի-
լի Մէլքիթ. Թորան իրենց ունեցող
ուրիշ վկայ մը, Չիլիպից, սեղանաւոր,
կ'ըսէ թէ ինք եւս կը ճանչնայ դատա-
խան երեսուն կամ քառասուն տարին
վրայ թէ՛ գլխաւոր դատարանի թարգմա-
նութիւնը. Հայրերով անձինք կան որ նոյն-
պէս կրկին անուններ ունին. Պէրսիէ է յի-
շեմ նաեւ զօրաւ որ դատարարութիւն մը
ըստ Պ. Տըկան, ըսելով որ՝ ա

